

Abstrakt

Kognitivní deficit je jedním z jádrových příznaků schizofrenního onemocnění u většiny pacientů od první epizody psychózy po celou následující dobu trvání nemoci. Empiricky podložené testové vyšetření kognitivních schopností je tak žádoucí součástí klinické praxe. V českém kontextu donedávna chyběla adaptace baterie MATRICS ve světě standardně používané pro vyšetření kognice u schizofrenie, stejně tak jako test Londýnské věže (ToL) - základní test pro vyšetření exekutivní schopnosti plánování.

Hlavním cílem disertační práce bylo zpřístupnit tyto metody české odborné veřejnosti pro výzkumné i klinické použití. Tento cíl se uskutečnil u ToL i MATRICS baterie zjednodušeně ve dvou krocích: i) byla provedena adaptace české verze ve smyslu překladu testových instrukcí, způsobů administrace a skórování, podnětového materiálu; a ii) byla provedena komplexnější psychometrická studie ToL i MATRICS, v níž byla mimo jiné ověřena validita českých verzí těchto metod k diagnostice kognitivního deficitu u schizofrenie.

Z výsledků vyplývá, že ToL je vhodným nástrojem k diagnostice deficitu plánování obecně, a u pacientů se schizofrenním onemocněním konkrétně, a že schopnost plánování měřena ToL je u pacientů se schizofrenií v průměru až o téměř o jednu standardní odchylku nižší oproti zdravým osobám. Součástí studie je taktéž prezentace českých normativních data. U baterie MATRICS byla konfirmační faktorovou analýzou potvrzena vhodnost 6-faktorového modelu, který odpovídá šesti kognitivním doménám baterie (rychlost zpracování; pozornost/ vigilance; pracovní paměť; verbální učení; vizuální učení; myšlení a řešení problémů). MATRICS baterii lze tedy považovat za vhodnou k diferenciativnímu popisu jednotlivých typů kognitivního deficitu. Výkon v jednotlivých doménách baterie byl u pacientů se schizofrenií významně snížen oproti zdravým jedincům, nejvýrazněji v doméně rychlost zpracování. Sociální kognice měla nízkou rozlišovací schopnost. Zároveň se v rámci konfirmační faktorové analýzy potvrdila také vhodnost 1-faktorového modelu, což svědčí pro možnost použití kompozitivního skóru MATRICS baterie jakožto zobecňujícího indexu kognitivního deficitu pacientů se schizofrenií.

Klíčová slova: kognitivní funkce, schizofrenie, Londýnská věž, MCCB, MATRICS baterie